

Diversiteit in het kwadraat

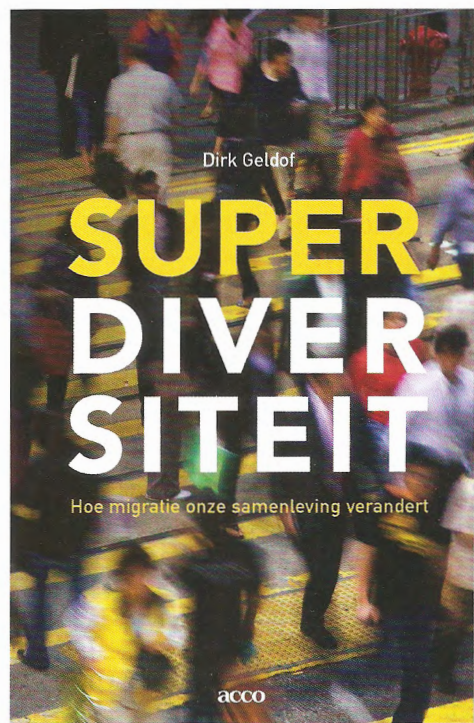
Titel Superdiversiteit, Hoe migratie onze samenleving verandert
Auteur Dirk Geldof
Uitgever Acco
Prijs € 22
Omvang 213 pagina's
ISBN 978 90 334 9336 2

door Jan Steyaert, Master sociaal werk,
Universiteit Antwerpen

Wie in steden als Amsterdam, Rotterdam of Antwerpen het openbaar vervoer neemt, kan het niet ontgaan hoe gekleurd de bevolking van de stad is. Terecht dus dat er de afgelopen jaren veel aandacht was voor diversiteit. Begin 2000 publiceerde Paul Scheffer een essay over het multiculturele drama in NRC en deed er het debat over de gekleurde samenleving mee opflakkeren. Tegenwoordig doen we er nog een schepje bovenop en spreken we over superdiversiteit. De Vlaamse socioloog Dirk Geldof schreef er een inspirerend boek over. Hij mijdt daarbij symbooldossiers zoals het debat over hoofddoeken of handenschudden, en kijkt naar de onderliggende ontwikkelingen.

Het begrip 'superdiversiteit' werd in 2007 door Steven Vertovec voor het eerst gebruikt om het verschil te duiden tussen de migratie van de 20ste eeuw en die van het begin van de 21ste eeuw. Het gaat niet langer om grote groepen migranten uit een beperkt aantal landen (onder meer de vroegere kolonies) maar om een veelheid van landen van herkomst, culturen, religies. Er is een enorme diversiteit binnen de diversiteit, een enorme versnippering van de etnische achtergrond van de huidige inwoners van westerse samenlevingen. Een beetje stad heeft al snel inwoners met tegen de 200 nationaliteiten in huis, en die spreken nog meer verschillende talen. Nieuw is ook dat het contact met het land van herkomst en sociale netwerken met eigen etnische achtergrond stevig toegenomen zijn. Nieuwe media spelen daarin een belangrijke rol.

In tien hoofdstukken verkent Geldof evenveel aspecten

van die superdiversiteit. Zo is er in hoofdstuk 3 aandacht voor gekleurde (stedelijke) armoede. Dat heeft behoorlijke implicaties voor hulpverlening, maar ook voor onderwijs en sociale huisvesting. Steden worden steeds meer uitgedaagd om emancipatiemachines te worden. Hoofdstuk 5 gaat dan weer over transnationale levens, over de wijze waarop steeds meer mensen over grenzen heen leven. Internationale communicatie en mobiliteit worden eenvoudiger, zodat in toenemende mate fysiek en mentaal wordt gependeld tussen culturen. Integratie krijgt daardoor een heel ander karakter. Het omgaan met meervoudige identiteiten wordt de nieuwe uitdaging.

Hoofdstuk 6 gaat over de verborgen stad, over de mensen zonder wettelijke verblijfsvergunning, de 'sans papiers'. Deze vormen het verborgen deel van de diverse samenleving maar spelen een belangrijke rol in de informele economie. Integratie is het thema van het daarop volgende hoofdstuk, en de vraag of integratie nog wel mogelijk is binnen superdiversiteit. Het nastreven van een onbereikbaar doel kan maatschappelijke frustratie veroorzaken bij alle betrokkenen en een nutteloze wij-zij verdeling oproepen. Superdiversiteit heeft immers als kenmerk dat iedereen tot een minderheid behoort, geen enkele groep ontsnapt aan de gekleurde samenleving, er is geen meerderheid meer. Boeiend in dit hoofdstuk is de informatie over taaldiversiteit. In een stad als Antwerpen werd in 2011 al bij 37 procent van de kinderen thuis geen Nederlands gesproken, en dat aantal groeit snel!

Dit boek is duidelijk vanuit een Vlaamse context geschreven, maar de informatie en inzichten zijn zo toepasbaar op Nederland. Het is een welkome bouwsteen om te komen tot multiculturaliteit versie 2.0. ■